

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Italija in Anglija

Trenutno najpomembnejši dogodek v odnosih med velesilami, kakor se skušajo na novo urediti po monakovski konferenci, je uveljavljanje angleško-italijanskega »velikonočnega sporazuma«, sklenjenega leta 16. aprila v Rimu. O sporazumu samem smo na tem mestu že ponovno govorili. Za presojo sedanjega stanja angleško-italijanskih odnosov pa je bolj kakor vsebina pomembno časovno obdobje, ki spremlja uveljavljanje velikonočnega sporazuma med obema velesilama, in z njim v zvezi okoliščini, ki so angleški vladi prav sedaj, točno po sedmih mesecih, narekovale ureditev odnosov z Italijo na osnovi pred sedmimi meseci dogovorjenega sporazuma.

Ako hočemo angleško pobudo za uveljavljanje sporazuma z Italijo prav razumeti, moramo predvsem upoštevati, da ta sporazum že pred sedmimi meseci ni bil sam sebi namen. Chamberlain je že takrat sredi nevarnih in resnih zapletov zaradi španske krize, stopil v ospredje s široko zasnovano diplomatsko akcijo splošnega pomirjenja med evropskimi velesilami, v kateri naj bi bil sporazum z Italijo samo prvi korak. Zares so se takoj po podpisu velikonočnega sporazuma med Londonom in Rimom začela tudi pogajanja med Parizom in Rimom. Razplet českoslovaške krize in nadaljnji nesporazumi zaradi Španije so ta razvoj prekinili, a monakovska rešitev českoslovaškega vprašanja je problem ureditve odnosov med velesilami po novi, tako zvani monakovski metodi neposrednega sporazumevanja, spet spravila v ospredje. Chamberlain je takoj po monakovski konferenci dal celo novo pobudo za ureditev vseh vprašanj v novem duhu s skupno izjavo z nemškimi kancelarjem Hitlerjem o mirnem reševanju vseh bodočih sporov med Anglijo in Nemčijo. Po samem razvoju dogodkov se je zdelo, da predstavlja ta skupna izjava nemško protikoncesijo Angliji za njeno popuščanje v českoslovaškem vprašanju.

Navzlic prvotnim demantijem, da bi se bilo v Monakovem podrobneje razpravljalo tudi o drugih problemih, ki se tičejo odnosov med velesilami, je Chamberlain v svojih nedavnih izjavah, ki jih je podal v spodnji zbornici za utemeljitev potrebe in koristi uveljavljanja angleško-italijanskega »velikonočnega sporazuma«, sam priznal, da so državni štirih velesil v Monakovem razpravljali tudi o nekaterih konkretnih vprašanjih bodočih odnosov med svojimi državami. Tako je sedaj izven dvoma predvsem to, da sta se Chamberlain in Mussolini že v Monakovem v glavnih obrisih sporazuma tudi glede uveljavljanja velikonočnega sporazuma. Chamberlain je namreč svojo zahtevo po uveljavljanju tega dogovora utemeljeval med drugim z izjavami, ki mu jih je bil dal v Monakovem šef italijanske vladavle de Španije. Mussolini je tedaj Chamberlainu ponovil zagotovilo, ki je formalno izraženo tudi v velikonočni pogodbi, da nima Italija nikakih teritorialnih zahtev v Španiji in njeni prekomorski posesti, kar je za Nemčijo izjavil tudi Hitler. Že tedaj je Mussolini napovedal tudi delni umik italijanskih prostovoljcev iz Španije, umik, ki je bil med tem izveden in ki ga Chamberlain smatra za povsem odgovarjajočo izpolnitev angleškega pogoja za uveljavljanje sporazuma. Chamberlain je razen tega prikazal potrebo uveljavljanja velikonočnega sporazuma z Italijo tudi z vidika angleškega dokaza dobre volje in hvaležnosti za Mussolinijevo posredovalno akcijo pri nemškem kancelarju Hitlerju tik pred monakovsko konferenco.

Uveljavljanje angleško-italijanskega sporazuma se nam torej kaže kot potrebna in razumljiva angleška koncepcija Italiji, kar predstavlja popolno opustitev dosedanjih angleških pomislekov, ki so se v glavnem nanašali prav na ureditev španskega vprašanja. Chamberlain je v svoji izjavi pred spodnjo zbornico, izrecno poudaril, da je špansko vprašanje po delnem umiku italijanskih prostovoljcev iz Španije prenehalo biti nevarnost za evropski mir. S tem je Chamberlain priznal, da je Italija po angleškem tumačenju storila s svoje strani vse, kar ji je narekovalo tako zvani »španski pogoj« velikonočnega sporazuma, in da pripada nadaljnja pobuda za likvidacijo španskega vprašanja Angliji, kakor so to v Rimu zadrževali ves čas od podpisa velikonočnega sporazuma. Likvidacija španskega vprašanja pa pomeni za Rim zmago generala Franca.

Na drugi strani pa sedaj Anglija izpolnjuje tudi italijanski pogoj o priznanju italijanskega imperija, o čemer v zadnjem času ni bilo več nobenih nesoglasij. Lord Perth je včeraj ob

DANES SE PRVIČ SESTANE PARLAMENT NOVE ČESKOSLOVAŠKE

V njem bodo še štirje češki, dva nemška, en slovaški in zaenkrat še tudi komunistični klub — V dveh mesecih bodo volitve na Slovaškem

Praga, 16. novembra. h. Jutri se prvič sestane českoslovaško narodno predstavništvo v novih državnih mejah. Kakor je bilo že javljeno, šteje poslanska zbornica sedaj samo 231 poslancev, senat pa 117 senatorjev. Narodno predstavništvo je bilo sklicano brzojavno, da takoj razpravi in sklepa o novem ustavnem zakonu, s katerim bo začasno urejen pravni položaj avtonomne Slovaške. Tudi v pogledu grupacije strank bo imel parlament docela novo silko. Pred otvoritvijo zasedanja se bodo sestali poslanski klubi dosedanjih političnih strank, ki bodo pri tej priliki sklenili svoj razid in obenem osnovali nove politične klube, ki bodo odgovarjali izvršni pregrupaciji političnih strank. V poslanski zbornici bodo po novi grupaciji nastanke;

1. Češka nacionalna stranka (v to stran ko so se združili češki agrarci, pretežni del narodnih socialistov, obrtna stranka in narodna zajednica);

2. Narodna delavska stranka (v tej stranki so združeni manjši del narodnih socialistov in češki socialni demokrati);

3. Češka ljudska stranka (ki je danes odklonila združitev z ostalimi strankami);

4. Slovaška ljudska stranka (v tej stranki so združene vse dosedanje slovaške stranke);

5. Komunistična stranka (ta stranka je sicer morala ustaviti svoje delovanje, to da mandati njenih poslancev niso razveljavljeni in ostanajo do nadaljnjega komunisti polnopravni člani parlamenta);

6. Nemška narodno-socialistična stranka (ostanek dosedanje sudetsko-nemške stranke);

7. Gajdova fašistična stranka;

8. Nemški socialni demokrati.

Po otvoritvi zasedanja bo najprej ministrski predsednik general Syrový podal daljšo izjavo vlade o sedanjem notranjem in mednarodnem položaju republike, nakar bodo podale izjave posamezne stranke. Nato bo kot edina točka dnevnega reda predloženi ustavni zakon o slovaški avtonomiji. Ta zakon bo takoj odkazan ustavnemu odboru in bo že v soboto dokončno odobren v plenumu.

Slovaški ustavni zakon določa med drugim, da se morajo najkasneje v roku dveh mesecev po uveljavljanju zakona izvesti volitve v avtonomni slovaški pokrajinski parlament. Volitve morajo biti potemtakem izvršene najkasneje do 23. januarja prihodnjega leta. Kakor zatrjujejo v slovaških vladnih krogih, bodo volitve takoj po novem letu. »Slovake« poroča da bo prva zakonodajna naloga avtonomnega slovaškega parlamenta sprejetje slovaške pokrajinske ustave.

Prvotno je predsednik vlade general Syrový nameraval istočasno rešiti tudi vprašanje avtonomije Karpatske Ukrajine. Zato je hotel sklicati narodno predstavništvo šele prihodnji teden, da bi na ta način z enim zakonom bila uveljavljena avtonomija Slovaške in Karpatske Ukrajine. Slovaški ministri pa so vztrajali na tem, da se mora zakon o slovaški avtonomiji takoj predložiti parlamentu. Zato se bodo sedaj pospešila tudi pogajanja s karpatsko vlado glede avtonomije Karpatske Ukrajine, ki bo urejena na enak način kakor avtonomija Slovaške.

Odklonitev

češke ljudske stranke

Praga, 16. nov. br. Izvršni odbor češke ljudske stranke je imel danes skupno s parlamentarnim klubom sejo, na kateri je predsednik stranke msgr. Šramek poročal o pogajanjih za osnovevanje enotne češke nacionalne stranke. Po kratki debati je bil sprejet sklep, da bo ohranila češka ljudska stranka svojo strankarsko samostojnost, pripravljena pa je sodelovati z novo sestrujo enotno stranko, če bodo za to podani pogoji. Fuzijo z ostalimi strankami, ki so se združile v enotno češko nacionalno stranko, so odklonili s motivacijo, da se njihov svetovni nazor ne strinja z osnovnimi nove stranke, ki ne bo imela verskega značaja, kakor ga ima ljudska stranka.

podpisu skupne izjave z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano izvršil ta akt formalno, potem ko je že predložil nova poverilna pisma italijanskemu kralju in abesinskemu cesarju. Skupno z njim je ta akt opravil tudi novi francoski poslanik v Rimu Francois Poncet, ki se je s tem pridružil angleški izpolnitvi italijanskega pogoja. To pomeni, da je Anglija ob svojem koraku zbližanja z Italijo z uveljavljanjem angleško-italijanskega sporazuma avtomatično potegnila s seboj tudi Francijo, ne da bi se tudi ta že sporazumela z Italijo. Tako je glavni dobiček od sporazuma z Anglijo spravila Italija, kakor je bilo to glede na dejanski položaj odnosov med velesilami po monakovski konferenci tudi pričakovati, čim se je Chamberlain v nadaljevanju svoje politike splošnega evropskega pomirjenja, ki je zanj prestižna zadeva, odločil za uveljavljanje velikonočnega sporazuma. Ali bo sedaj temu dogodka, ki postavlja na povsem novo osnovo angleško-italijanske odnose, sledil tudi sporazum med Rimom in Parizom, se še ne more reči. Vsekakor pa se zdi malo verjetno, da bi za osnovo francosko-italijanskih razgovorov mogel služiti francosko-italijanski sporazum z dne 7. januarja 1935, znan kot rimski ali Lava'ov sporazum, ki ga Italija glede na sorenimeni mednarodni položaj ne smatra več za veljavnega.

Spremembe pri dnevnikih

Praga, 16. novembra. h. Tudi v praškem tisku so nastale važne spremembe. Dosedanji direktor »Prager Presse« dr. Laurin je odšel na dopust, s katerega se ne bo več vrnil. List je nočjo prvič izšel pod vodstvom novega direktorja Magerja. Glavno glasilo češke socialne demokratske stranke »Pravo lidu« je izšlo danes brez dosedanjega podnaslova »Osrednje glasilo českoslovaške socialne demokratske stranke«. Uredništvo objavlja izjavo, v kateri pojasnjuje, da je list po sklepu stranke prenehal biti njeno glasilo, da pa bo v bodoče glasilo vsega delovnega ljudstva češkega naroda in vseh onih, ki so stali zvesti demokratičnim idejam.

O nadaljnji usodi »Prager Presse«, ki hta s pomočjo močne vladne subvencije, še ni končne odločitve. Razmišlja se o tem, ali se ne bi dala »Prager Presse« strniti s »Prager Tagblattom«, ker se splošno smatra za potrebno, da izhaja še v bodoče v Pragi nemški dnevnik, dva pa drug ob drugem v spremenjenih razmerah ne bosta eksistirali.

Revizija državljanstva

Praga, 16. novembra. A.A. (Havas): Českoslovaška vlada je odredila splošni popis beguncev, ki nimajo pravice do českoslovaškega državljanstva. Oblasti do plega tega začele z revizijo državljanstva, ki so si ga gotove osebe pridobile po l. 1918. Ta revizija bo prizadela o-

sebnost tiste, ki niso lojalno nastopali proti Českoslovaški za časa septembreske krize in ki niso izvršili državljanске dolžnosti.

Program podkarpatske vlade

Hust, 16. novembra. A.A. (ČTK). Avtonomna vlada Karpatske Ukrajine je izdala včeraj proglaš na narod, v katerem označuje svoj delovni načrt. Vlada se hoče prijateljsko in bratsko sporazumeti s slovaško avtonomno vlado glede Rusinov, ki bivajo na Slovaškem. Vlada je tudi sklenila odločno nastopiti proti nasilju, ki ga delajo tuji politični agenti, plačani s tujim denarjem, ki med prebivalstvom širijo lažnjive vesti. Proglas na koncu pravi, da bo vlada izvedla gotove reforme glede kmetijstva in gozdarstva ter da bo izvršila racionalizacijo v industrijskih podjetjih.

Nova mejna pogajanja z Nemčijo

Praga, 16. nov. h. Z ureditvijo državnih meja in z rešitvijo ustavnega vprašanja glede avtonomije Slovaške in Podkarpatske Rusije stopajo v ospredje volitve novega predsednika republike. Kot edini kandidat za predsednika republike velja še vedno sedanji zunanji minister dr. František Chvalkovský. Ni pa še gotovo, ali

bo Chvalkovský ponudeno kandidaturo sprejel. Kakor se doznava, ima proti temu razne tehtne pomisleke, ki so deloma osebnega, deloma pa političnega značaja. Sprito novih teritorialnih zahtev, ki jih je postavila Nemčija, zahtevajo še celo vrsto nadaljnjih čeških občin, skupaj blizu sto, v severni in južni Češki, smatra dr. Chvalkovský, da je treba najprvo dokončno rešiti tudi to vprašanje. Od rešitve tega vprašanja je odvisno, ali bo kandidatura za prezidenta republike sprejel. V soboto bo zunanji minister Chvalkovský v spremstvu prometnega ministra generala Husareka odpotoval v Berlin, da osebno vodi pogajanja o korekturi državne meje z Nemčijo. Od izida teh pogajanj je odvisno, kdaj bodo volitve prezidenta in kdo bo skupni kandidat.

Nova radijska postaja v Brnu

Brno, 16. nov. br. Z jutrišnjim dnem bo začela obratovati nova radijska postaja Brno II, ki je bila te dni dograjena. Postaja ima 100 kw in bo glavna radijska postaja za Moravsko in Šlezijo. Obratovala bo na dosedanjem valu brnske radijske postaje.

Češka škofa v Rimu

Rim, 16. novembra. A.A. (ČTK). Olomuški nadškof dr. Prečan in škof v Kraljevem Hradcu dr. Pikar sta snoči prispešla v Rim.

Angleško-italijanski sporazum uveljavljen

Angleško priznanje italijanske suverenosti v Abesiniji
Podpis izjave o izpolnjenih pogojih za uveljavljanje velikonočnega sporazuma

Rim, 16. nov. i. Ob triletnici proglasitve sankcij proti Italiji je bil sedaj likvidiran spor, ki je nastal med Anglijo in Veliko Britanijo zaradi abesinske vojne. Lord Perth je davi izročil v palači Chigi zunanjemu ministru Ciano svoja nova akreditivna pisma, po katerih je postal poslanik angleškega kralja in indijskega cesarja Jurija VI. pri italijanskem kralju in abesinskem cesarju Viktorju Emanuelu III. Ciano sam je nekaj minut pozneje odnesel Perthova nova poverilna pisma na dvor. Sestanek v palači Chigi je trajal le 10 minut. O njem je bil že v opoldanskih urah izdan komunik, ki pravi med drugim, da je angleška vlada sklenila priznati italijansko suverenost v Abesiniji in da je v tem smislu ponovno akreditirala svoja veleposlanika na italijanskem dvoru. Grof Ciano je sprejel to sporočila lorda Perth na znanje in izjavil, da italijanska vlada visoko ceni ta korak.

Ob 18. sta se Ciano in Perth ponovno sestala in podpisala izjavo, ki pravi, da so bili izpolnjeni pogoji, pod katerimi se je mogel uveljaviti sporazum z dne 16. aprila. Zato bo sporazum s podpisom te izjave od sedaj veljal v polni meri. V palači Chigi je bil tudi egiptski poslanik, ki sta mu Ciano in Perth sporočila besedilo izjave.

Angleško-italijanski velikonočni sporazum je obsegal tri skupne dokumentov: protokol z 8 dodatki, dodatni sporazum o katerem pričajo pisma, ki sta jih izmenjali obe vladi, in sporazum o dobrem sosedstvu, ki se mu je pridružil tudi Egipt.

Po 8 dodatkih k protokolu sta se Italija in Anglija zavezali: 1. da bosta vzajemno spoštovali teritorialni, politični in vojaški položaj na Sredozemskem morju; 2. da si bosta izmenjavali vojaške informacije o področju Sredozemskega in Rdečega

morja ter svojih ozemelj ob obeh morjih; 3. da bosta spoštovali politično neodvisnost in teritorialno integralnost obeh največjih arabskih držav ob vzhodni obali Rdečega morja, Ibn Saudove Arabije in Jemena, ki ležita nasproti italijanskemu kolonialnemu področju; 4. da bosta skrbela za ravnotežje pozicij in pravic na otočju Rdečega morja, ki je bilo do lozanske pogodbe l. 1923 pod turško oblastjo; 5. da bosta opustili sleherni medsebojno sovražno propagando; 6. da se bosta posluževali enakih metod in sistemov glede uporabe domačinov v Vzhodni Afriki; 7. da bosta priznali enake pravice glede slobodne plovbe med Sredozemskim in Rdečim morjem po Sueškem prekopu, tako da bodo določila v tej plovbi veljala i v vojnem i v mirnem času v smislu pogodbe iz l. 1888; 8. da se ne bo zaježil odtok vode iz Tanskega jezera ter da se angleški misionarji ne bodo ovirali pri izvajanju svoje veroizpovedne misije v Vzhodni Afriki.

V dodatnem sporazumu, ki obsega pisma, ki sta si jih izmenjali obe vladi, so bili določeni pogoji, pod katerimi naj se sporazum uveljavi in ki so bili sedaj izpolnjeni. Ta dodatni sporazum se tiče libijskega, španskega in abesinskega problema ter pristopa Italije k londonskemu sporazumu o omejitvi pomorskega oboroževanja. Italija je v Libiji reducirala svoje vojaške sile na efektivne v času miru, podala jamstva, da bo pristala na londonski pomorski sporazum iz l. 1936 in pristala na izvedbo sporazuma londonskega nevtralnostnega odbora o ureditvi španskega problema, posebno pa na njegove določbe o umiku tujih prostovoljcev. Podala je izjavo, da nima nikakih teritorialnih aspiracij ne v Španiji niti na Balearih niti v španskem Maroku. Anglija pa je davi priznala italijanski kolonialni imperij ter s tem dokazala, da je pripravljena podpreti vse, da se v okviru Društva narodov odpravijo vse ovire za splošno priznanje italijanske suverenosti v Abesiniji.

Sporazum o dobrem sosedstvu je splošnega značaja in obnavlja načelno politične odnose med Italijo in Anglijo, kakršni so bili do l. 1935. Temu sporazumu se je pridružil tudi Egipt.

Chamberlainov ugled pada

Bivši zunanji minister Eden vodja nezadovoljnih konservativnih politikov

London, 17. nov. o. V političnih krogih je zbudilo veliko pozornost dejstvo, da je 37 konservativnih poslancev v parlamentu predlagalo dopolnitev adrese na kraljev prestolni govor. V dopolnilnem predlogu zahtevajo, naj vlada ne popusti v kolonialnem vprašanju in naj ne poskrbi le za materialno oborožitev, nego tudi za moralno obnovo angleškega naroda. Končno zahtevajo zboljšanje življenjskih pogojev nižjih ljudskih slojev.

Zanimivo je, da so vse točke teh dopolnilnih predlogov povzete iz Edenovega političnega in socialnega programa. To kaže, da postaja bivši zunanji minister Eden čim

Odpor proti odredbam Daladierove vlade

Pariz, 16. nov. br. V francoski javnosti narašča nezadovoljstvo z zadnjimi ukrepi vlade. Splošna delavska zveza se je po dvodnevnem razpravljanju izjavila odločno proti vsem ukrepom vlade, ki imajo za posledico poslabšanje delovnih pogojev in podražitve življenjskih potrebščin. V znak protesta namerava zveza proglasiti 24-urno protestno stavko. Tudi bivši bojovníki so zelo ogorčeni, ker namerava vlada znižati pokojnine bojevnikom in nekaterim sploh odvzeti pravico do pokojnine. Socialisti so se prav tako izrekli proti vladnemu postopanju in so sklenili skupno s komunisti zapustiti vladno večino in preiti v opozicijo. Na ta način je postalo vprašanje vladne večine v parlamentu zelo dvomljivo, ker tudi desničarske skupine odklanjajo podaljšanje pooblastil vladi. V političnih krogih prevladuje zaradi tega čim dalje bolj prepričanje, da Daladier ne bo preostalo ničesar drugega kakor razpustiti parlament in razpisati nove volitve.

Protižidovska akcija v Italiji

Rim, 16. nov. A.A. Na podlagi novih italijanskih zakonov o židih zbira po vsej Italiji podatke, da bi točno ugotovili koliko nepremičnega premoženja imajo židje v Italiji. Prvi podatki so pokazali, da predstavlja samo nepremično premoženje židov v Milanu in Turinu nad 2 milijardi lir. To dejstvo je tem bolj pomembno, ker je italijanski židom dovoljeno imeti v omejeni meri nepremično premoženje. Samo v Milanu bo moralo 90% tamkajšnjih židov, ki so italijanski državljani, zmanjšati svojo posest.

Pogajanja za naselitev nemških židov

London, 16. nov. br. Kakor poročajo listi so v teku diplomatska pogajanja med Anglijo, Ameriko in Nizozemsko glede židovskih beguncev iz Nemčije. Francija je sporočila, da ne more sprejeti nobenih političnih beguncev več. V kratkem bo sklican tudi mednarodni odbor za begunce, da razpravi o problemu židovskih beguncev. Ministrski predsednik Chamberlain je danes o tem vprašanju razpravljal z deputacijo spodnje zbornice, ki je izrazila željo, naj angleška vlada prisrčno židovskim beguncem na pomoč.

dalje bolj centralna osebnost vseh nezadovoljnih konservativnih politikov, vendar pa Eden poudarja, da ne mara povzročiti razcepa konservativne stranke. Dobro poučeni krogi pravijo, da inspirira Edena nekdanji min. predsednik Baldwin. Chamberlainovo geslo o mirovni politiki med širšimi plastmi ni več privlačno. Zadnji dogodki v Nemčiji kakor tudi nemške zahteve po kolonijah so Chamberlainovo politiko docela kompromitirali. Nemška propaganda proti Veliki Britaniji, ki še vedno ni popustila, je zmanjšala simpatije do Chamberlaina in prizadela velik udarec njegovi zunanjepolitični koncepciji.

Bosanska ruda in naša težka industrija

V Bosni leži do 900 milijonov ton premoga — Najbogatejša dežela železa na Balkanu

Ljubljana, 16. novembra

Na bosansko-hercegovaških tleh so že najstarejši narodi poznali železno rudo. Znano je, da so stari Feničani trgovali s kovinskimi izdelki in v njihove topilnice ob Sredozemskem morju je prihajala tudi bosanska železna ruda. Stari Iliri so v svojih sto let trajajočih bojih z Rimljani črpali bosanske rudnike, po njihovem padcu 1.8 pred Kristom so prevzeli prvo vlogo v metalurški proizvodnji na Balkanu Rimljani. Sprva so črpali le zlate in srebrne rudnike v jugovzhodni Bosni, vso železno industrijo Ilirijev so uničili.

Vzporedno z zgradnjo visokih peči v Varešu je bila l. 1892 ustanovljena železna industrija v Zenici. V okolici Zenice je bil edini odprt premogovnik v srednji Bosni, ki je nudil odlični premog, z majhnimi količinami žvepla nalašč primeren za predelovanje železa. V 50. letih so premogovne sloje izčrpali, zenška železna industrija se je naslonila na premogovnik v Kaknju, ki je od vseh doslej odprtih srednjobosanskih rudnikov kalorično najjačji.

L. 1912 je stara zenška valjarna dosegla največjo produkcijo 32.791 ton. Dandanes se je kapaciteta Zenice dvignila za 500%

nost bosanskega premoga je l. 1937 znašala 157.067.705 din, od tega je odpadlo na plače 7751 delavcem 65.945.305 din.

Se pomembnejša so bosanska ležišča železne rude, ki jih poznajo doslej okrog 80. Najbogatejša, danes eksploatirani revirji železa so v Ljubiji in Varešu. Doslej odkrita rudišča okrog Ljubije se cenijo na 25 milijonov ton, od katerih odpade 60% na limonit, 40% na siderit. V ljubijem limonitu je 50 — 52%, v sideritu pa 40 — 42% železa. Izmed štirih vareskih rudišč Pržići, Brezik, Smreka in Droškovač je posebno znana bogata ruda hematita v Pržićih, ki vsebuje do 65% železa. Doslej odkrito varesko področje železa računa geolog Tih. Jakšič na 85 milijonov ton rude! V svoji knjigi »Železna rudišča v Bosni in Hercegovini« trdi geolog dr. Katzer, da je Bosna po pravici med vsemi deželami Balkana najbogatejša lastnica železne rude, katere bogastvo je za nadaljnji napredek Jugoslavije največjega pomena.

Produkcija železne rude v Bosni je leta 1937 dosegla 565.755 ton, v vrednosti 47.327.747 din. L. 1936 je znašala bosanska produkcija železa 88% vsedravnega zaloge, lani je njen delež porastel že na 95%! Bogata so bosanska nahajališča bauxita, sirovine za pridobivanje aluminija, ki je v moderni aviaciji, medicini in gospodarstvu prenušna kovina. Ležišča bauxita okrog Domanovića cenijo na 250.000 ton, okrog Čitluka na 2.600.000 ton, okrog Širokega Brega in Kočerina na 900.000 ton. Ne manjka v Bosni in Hercegovini mangana, kroma, parite, svinca in cinka. Našli so sloje bakra, antimona, zlata, magnezita, soli in nafte. S pametno eksploatacijo, pospeševanjem cenene elektrifikacije in racionalnim dvigom prodajne vrednosti naše rude in kovinskih izdelkov v inozemstvu, se bo v tujsko prometnem pogledu privlačni orientalski svet gozdinate Bosne in kršne Hercegovine skoro uvrstil med najpomembnejša področja težke industrije v Jugoslaviji. Dežela, ki je bila stoletja zatirana, zemlja, zaradi katere je preteklo toliko krvi in diplomatskega črnila, postaja za dolga stoletja bogat vir blagostanja, ki bi naj bil krepka podlaga za vsestransko uviđen, pametno organiziran napredek srečne bodočnosti naše velike domovine.

Moderni obrat tovarna na Jesenicah je važen odjemalec bosanske železne rude

Uganka treh zločinov

Drugi dan razprave petrinjskega sodišča o dveh najetih groznih umorih in požigu v okolici Gline

Petrinja, 16. novembra

Drugi dan razprave okrožnega sodišča proti trgovcu Simi Djakoviću in proti čevljarju Lazi Eremiju je bil še bolj dramatičen kakor prvi. Oba obtožena sta ravno tako kakor prvi dan z vso odločnostjo zatrjevala, da sta nedolžna in da sta dajala svoja priznanja na orožniški postaji samo pod pritiskom in pa zaradi tega, da bi pospešila preiskavo ter pršla čim prej pred sodišče. Kakor znano, je trgovec Djaković orožnikom in pričam izpovedal, da je najel Eremija, naj ubije njegovo ženo Milko in potem zažge hišo. Eremija je naročilo izvršiti, stoji pa je še več — umoril je tudi Djakovičovo dekle Faniko, katero je pred požigom zaklenil v njeno sobo. Nesrečno trgovčevno ženo Milko je našel v trgovskem loncu Lonec, ki se je nesrečni žrtvi zaril v glavo, stoji zdaj med drugim dokaznim materialom na mizi v razpravnih dvoranah. Lonec se drži kosi lobanje nesrečne žrtve. Hiša ni popolnoma zgorela in na pogorišču so preiskovalni organi vpričo sosedov lahko rekonstruirali ves potek strašnega zločina.

Cela vrsta prič močno obremenjuje oba obtožena. Najprej je bil zaslišan voznik Šerif Bašagić iz Vranovgrada. On je v noči zločina 29. aprila vozil nekega gojenca podoficijske šole v Glinu na kolodvor. Ko je vozil mimo Djakovičeve hiše, je bilo v njej vse temno, a ko se je slučajno čez nekaj minut ozrl nazaj, je videl vso hišo v plamenih.

Druga priča Dušan Lazić župan iz Hajtića, pa se je zvečer 29. aprila razgovarjal s trgovčevno ženo Milko, ki ga je še vprašala, če je kaj slišal, kaj pripovedujejo ljudje o razuzdancem življenju njenega moža. Lazić se je delal nevednega, se posloviel ter odšel v gostilno Steve Jandrića, ki je kakih 150 korakov daleč od Djakovičeve trgovine. Tam je ostal do polnoči. Ko je stopil iz gostilne, je videl plamen in opozoril je še druge goste. Vsi so šli po cesti ter videli, da gori Djakovičeva hiša. Iz šupe poleg hiše so slišali jok Djakovičevega otroka, ki je ležal pokrit z odejo poleg

zaboja, v katerem so bile razne trgovske knjige. Ognja niso gasili, samo okna so razbili ter klicali, da bi dognali, če je kdo v goreči hiši. Vsi so bili prepričani, da sta se trgovca Milka in njena dekla pravčasno rešili. Na vprašanje nekega sodnika, zakaj niso gasili, je župan odgovoril:

— Takoj smo videli, da je ogenj podtaknjen in bali smo se, da bi iz zasede streljali na nas požigalci. Sicer pa tudi nismo imeli ne vode in ne orodja za gašenje.

Kmalu se je pripeljal z vozom trgovec Djaković ter vs razburjen klical svojega otroka. Nekdo mu je dejal, da je otrok rešen in naj ne bo žalosten, ker si bo lahko zgradil še lepšo hišo. — »Ne gre za to«, je odgovarjal Djaković, »moji sovražniki bodo trdili, da sem sam zažgal.« — Župan Lazić je tedaj opisal, kako je obtoženi Eremija, ko so ga orožniki privedli na pogorišče, natanko opisal izvršitev zločina in prostore v hiši.

Bivši župan iz Seliška pri Glini Peter Sužnjević, oče pokojne Milke Djakovičeve, je tudi obtoževal obtoženo Djakoviča. Trdil je, da je že po poroki slabo ravnal z njegovo hčerko, čeprav je dobil v denarju in opremljeno doto. Ko je prišel Sužnjević na pogorišče, je bil Djaković že tam in takoj je dobil vtis, da je njegova žalost neiskrena. Tist je pristopal tudi pri znanju zeta na orožniški postaji v Obljaju. Ko je Djaković priznal, da je dal umoriti svojo ženo in zažgati hišo, je na vprašanje žandarmerijskega narednika, zakaj je to storil, kratko odgovoril: »Zato, da se je rešim.«

S pričo Sužnjevićem sta bila soočena oba obtožena, Djaković je dejal, da je pripovedovanje o njegovem priznanju sicer točno, a da je to priznanje dal pod pritiskom. Sužnjević je še pripomnil, da je bilo takrat pred orožniško postajo kakih 300 ljudi in da so vsi lahko slišali, kako je Eremija zaklical: »Ljudje, vse to sem storil, a kriva je grešna Simina duša!«

Važna je bila tudi izpoved gostilničarja Mujetića iz Gline. Mož je pripovedoval, da se je Djaković vedno pri njem le za kake uro ustavljal, kadar je prišel iz svoje

Mačka

vidi tudi v mraku,

toda

Vi rabite žarnico, katere daje mnogo svetlobe, a štedi tok

Nova bela svetloba

TUNGSRAM

Krypton

vasi, samo v usodni noči se mu ni mudilo domov. Opazil pa je, da je bil zelo nervozen. Hlapec Tabaković, ki je služil pri trgovcu Djakoviću, je pripovedoval, kako sta se z gospodarjem vozila iz Gline domov. Ko sta videla, da hiša gori, ni bil videti gospodar prav nič razburjen in tudi konja ni pognal. Ves čas se je čudno obnašal, kar je hlapec sprva pripisoval njenosti, pozneje pa je dobil vtis, da je trgovec že prej vedel, kaj se bo doma zgodilo. Ostale priče so izpovedale, kar so vedele o razmerah v domu obtoženega trgovca, o sumljivem zvišanju zavarovalnine in o nočnem napadu meseca februarja na njegovo hišo, ki je bil očitno fingiran, čeprav se je Djaković trudil na vso moč, da bi ljudem dokazal, kako ga zasledujejo neznanji sovražniki.

Vsekakor je strašni dogodek v Djakovičevi hiši velika uganka. Gotovo je, da sta bila izvršena dva okrutna umora. Nesrečna dekla se ni mogla od zunaj zakleniti v svo-

jo sobo, strašni lonec pa je dokaz, da je bila nesrečna trgovka Milka z njim hudo ranjena, če že ne ubita. Da je bila hiša zažgana, zatrjujejo vsi, ki so kot prvi prihiteli na kraj nesreče. Komaj so se dvignili iz trgovskega lokala plameni, je že daleč naokrog zasrdelo po petroleju. To je dokaz, da je morilec in požigalec takoj, ko je dekle zaklenil in trgovko ranil ali ubil, polil lokal s petrolejem in potem zažgal.

Artin

sredstvo za čiščenje pri slabi prebavi. — 2 kom. Din 1.50; 12 kom. Din 8.—; 60 kom. Din 27.—.

Reg. S. br. 31.888-38

Kdo da več — v prvo, drugo, tretje? V vlakih pozabljeni predmeti so na dražbi

Ljubljana, novembra

Ze zgodaj jutraj sta se dva mlada, pri kupna železničarja postavila pred stranskim kolodvorskim poslopjem na trlo pisarniško mizo. Vedro sta bolj redkim radovednežem oznanila, da se pričena dražba v vlakih in postajnih čakalnicah pozabljenih predmetov. Poslušalci, ki so na svoji poti po opravkih slučajno zastavili svoj korak, da iz neopremagljive, trenotnim muham podvržene radovednosti zvedo, kaj se pripravlja, so prisluhnili. Ta in oni je še v duhu prešel bogastvo svoje poguljene denarnice in se kratko odločil, da bo še malo počakal...

Izza hrbov izklicateljev so skozi odprto okno mrčne pisarne začeli lesti stari dežniki, klouki in kape vseh vrst, steklenice in taške. Prave je našla uprava: s spretno hudomušnostjo sta znala izklicatelja izvabljati denarce iz žepov. Zanimanje je rastlo. Vse preko popoldneva ni poje njalo in kakor je kazalo, da bo suhljasta roka, ki se je s predmeti vsake toliko stegnila izza pisarniškega okna, v nedogled prinašala pred oči kupcev nove »pozabljenec«, tako je kazalo, da bo vedno več tistih, ki bodo iz žepa potegnili še kak dinar. Da bodo navijali cene in čeprav še za dober kup, vendarle pokvarili »kšeft« drugim. Pravijo, da so Ljubljantani veliki zavistneži in da drugod ob takih prilikah z grajo izločijo iz svoje srede tiste, ki navijajo. Prav imajo! Saj, čeprav se vendarle izplača, pa se vendarle ne izplača! Pa pogledajte, kako je to!

Pravkar je nekdo zadovoljno potaknil v svoj nahrbtnik za dva kovača nepreluknjane dežnik. Na vrsti je bil drugi. Preluknjani, kakor bi bile šibre ciljale vanj. »Za danes že bo,« je rekel nekdo, ki se je naglo ozrl v jasno jesensko nebo. Nekateri od tistih, ki so gledali kar v dežnik, so najbrž menili, da bo tudi za »sicer« in so dražili. Posledica je bila, da je preluknjani dežnik skoro dosegel ceno nepreluknjane. Nekdo si ni mogel kaj, da ne bi kupca takoj obliil: »Za pustni terek res bo!«

Sportno moško kapo, poguljeno, je upravnice revno ocenila na en dinarček. Po dinarčku so ji ceno navili na osem.

Zenski dežniki po izklicni ceni okrog petnajst dinarjev so bili v posebni milosti. Res niso bili preluknjani kakor moški — bog ve, kako bi se to dalo razložiti! No, in ti dežniki, ki so bili resnici na ljubo povedano, res še solidno ohranjeni, so bili deležni najširšega zanimanja ženskega sveta. Kar po pet dinarjev najmanj jim je rastla cena v oči dražiteljev. In redno jim je narasla na 30—40 dinarjev. Zadnji, ki je prišel na vrsto, je doživel celo trikratno izklicno ceno.

Steklenica očetne kisline, previdno zavita v papir in povezana, je izklicana za polovico prodajne cene dosegla normalno prodajno ceno. Res, da so bili dražitelji nekam nezaupni do nje. Niso vedeli, kakšen kapital se more iz njee izbiti. Najprej jim je moral hudomušni izklicatelj ščebeljati nekakšno predavanje o svojstvu očetne kisline, potem, ko se jim je že začelo nekaj sanjati, so prav strokovnjaško povpraševali, če je v steklenici tudi res prava kislina ali je samo navaden jesh. Do tod je še zadostovala izklicateljeva učenost, potem se je obrnil v pisarno po pomoč. Tam so steklenici odmašili vrat in vohali. Ljudem so sporočili, da gre za pravo očetno kislino in ne jesh in naročili, naj interesentom pomolijo zamašek pod nos, pa bodo videli. Naročeno — storjeno! Zamašek je romal iz rok v roke. Eden izmed tistih, ki so na hitro roko opravili po učni tečaj o svojstvih očetne kisline, je učen po pripomnil: »Samo še vode je manjka za uporabo!« in s tem dokazal, da je zadevo razumel. Drugi je že vedel, da bo iz nje 20 litrov užitnega jeshja, a zaradi previdnosti volje je izklicatelj — predavatelj — ne vem, ali v dvomu nad tem, če je pravilno razlagal, ali v dvomu nad tem, če so ljudje pravilno razumeli — vendarle še pripomnil: »Za en let že bo, pa nikar vsega hkrati ne spijete!«

Naš znani umetnik g. Lupša sodeluje pri dobrotelni akademiji Jugoslovenskega nacionalnega akademskega društva Jugoslavije, ki bo 19. t. m. ob 20. v Kazini. Publik je že znan po svojih številnih nastopih v operi in na koncertih. Sodeloval je tudi pri lanskem »Slovanskem večeru«

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

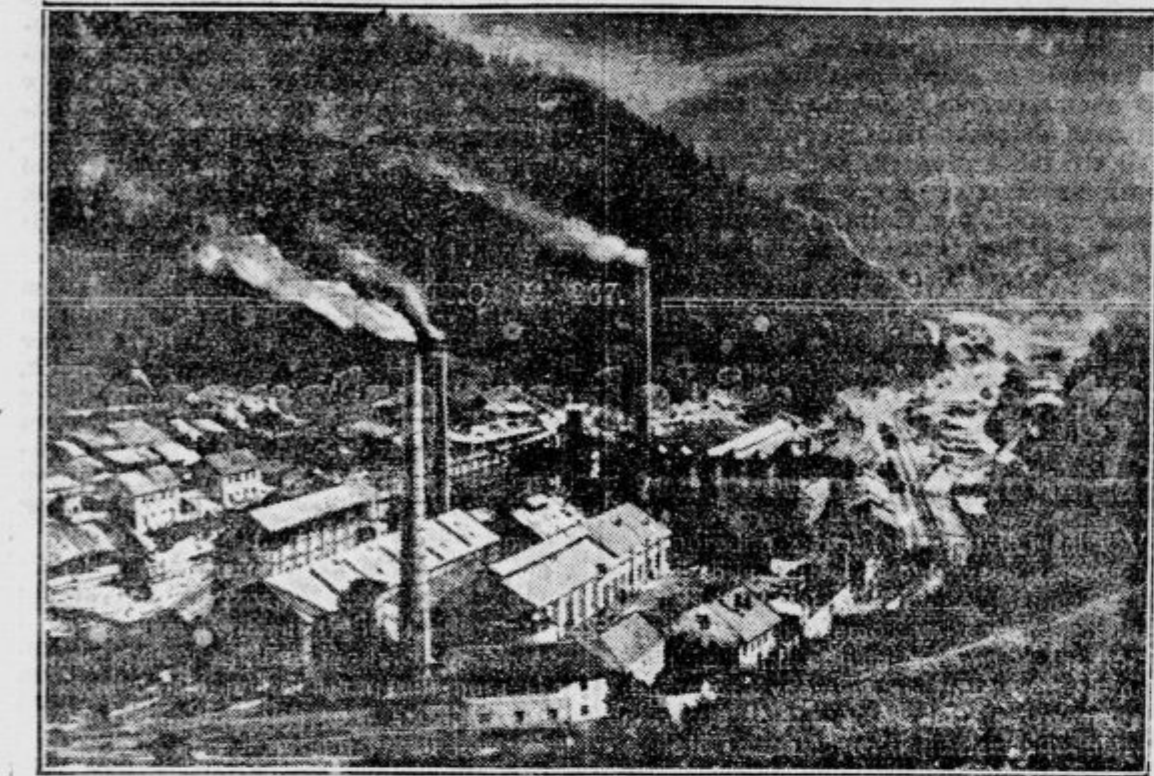
Četrtek, 17.: Car Fjodor. Red Četrtek. Petek, 18. ob 15.: Izsiljena ženitev. Ljubozen zdravnik. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol.

A. Tolstega žalogra »Car Fjodora« kaže naslednika carja Ivana Groznega, carja Fjodora, (Kralj mehkega, plemenitega in nedejavnega vladarja, ki skuša uveljaviti svojo vladarsko moč, a ne more preprečiti političnih nasprotstev med knezom Godunovim in Šujskim).

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17.: Poljub. A. Petek, 18.: Zaprt. MARIBORSKO GLEDALIŠČE Četrtek, 17. ob 20.: Prevara. B. Petek, 18.: Zaprt.

Železarna v Varešu

Pozneje, ko je jelo primanjkovati železa v Italiji, so Rimljani kopali rudo v samskem področju. Postavili so več državnih kovnic, iz katerih so zalagali mejne pokrajine svojega imperija. Živahen trgovinski promet bosanske železne rude po vsej Italiji in Panoniji je pa skoro zastal, preseljevanje narodov je uničilo vsa večja podjetja domače kovinske obrti. Številni železni in bakreni gotski spomeniki pričajo, da je ta narod še črpal bosansko rudo. Ko so v Bosno prišli Slovani, so vso vojno opremo za boje proti Frankom in Benečanom dobavljali iz lastnih, preprostih bosanskih železarn.

Saski kolonisti so v srednjem veku vneli v Bosni vodni pogon in domači industriji. Tako so nastajale majhne kovačnice, odprlo se je več rudnikov in obratov za predelavo rudnin. Stara rudarska naselja v okolici reke Fojnice, Kreševa, Kraljevske Sutjeske, Starog Majdana in današnjega Mkonjića grada spadajo v to dobo. Na preprost način, ki se je držal v tajni od roda do roda, so umeli poslovanje Sasi topiti železo in njihovi izdelki so sloveli daleč po Balkanu. Železno orodje, baker, svinec in srebro se je v veliki meri izvažalo v jadranska pristanišča.

Vzporedno z rudarsko industrijo se je razvila v Bosni kovanje novcev. Prve kovnice so v XIV. stoletju po dubovniškem vzorcu koval večinoma le bakreni in srebrni denar.

Pod turškim gospodstvom je bilo od l. 1465 trgovanje s kovinami prepovedano. Domača kovinska obrt se je pod suštani naglo dvignila, s tem tudi narodno blagostanje. Cela vrsta v tej dobi nastalih imen priča o procvitu srednjeveške kovinske industrije v Bosni in Srbiji, tako Kopaonik, Rudnik, Srebrenica, Zlatari, Zlot, Zlatokop itd.

Srednjeveške topilnice bosanske železne rude so bile zgrajene iz gline. Postavljene na bregovih so takšne peči žgali z ogljem. Segrevanje so pospeševali s preprostimi mehovi, ki so jih gnali prvotno ljudje, kasneje pa voda. Peči na vodni pogon so se šele v doline k rekam in so bile tedaj že 6 m visoke. Prvotno kakor testo razvlečena železna ruda je postala tekoča, toda šele ko so okrog l. 1400 odkrili, da se dajo iz sirovega železa vliati razne oblike predmetov, je ruda pridobila na vrednosti. Namestu iz rude so jeli iz sirovega železa pridobivati kovni material.

Na kraju 18. stoletja so namestu oglja začeli kuriti peči s koksom. Peči so se povečale do 30 m višine, predelava v kovno železo in jeklo je naglo napredovala. Vzporedno s povečanjem kovinske industrije je po avstrijski zasedbi Bosne propadala domača kovinska obrt. Nemški geologi so preiskali zemljo, odkrili bogate zaloge rudnin, ki jih je Avstrija na vprav kolonialni način eksploatirala.

Dnevni kop železne rude Javornik pri Ljubiji

Današnja železarna v Varešu je prav za prav nadaljevanje primitivnega predelovanja železa v Varešu, Ljubiji in Kreševu. Povsod tod so bile prej polvisoke peči, 4 — 5 m višine, s preprostimi kovačnicami na vodni pogon. Že l. 1643 je bilo v Varešu 25 takšnih peči in 35 kovačnic, vsaka teh peči je pridobivala po 25 ton železa na mesec. S predelovanjem raznovrstnega domačega odja in orodja so lastniki peči in kovačnice postali sčasoma bogati, po večini ugledni age in begi.

Visoke peči v Varešu so nastale l. 1890 in 1896. Do l. 1904. so kurili obe peči izključno z ogljem, kasneje s koksom. Na leto so pridobivali blizu 70.000 ton sirovega železa, dočim ima vareška železna valjarna kapaciteto po 5 ton na uro.

Restavracija-klet ZVEZDA

DANES sveže morske ribe,
divjačina, kljunači, fazani itd.

Domače vesti

* Priznanje in zahvala pisatelju »Srpske trilogije«. Učitelji užiškega sresa so na obnem zboru svoje sreske organizacije izrazili iskreno zahvalo in priznanje pisatelju Jakovljeviću, ki je spisal znano delo iz vojne dobe »Srpska trilogija«. V posebni spomenici navajajo užiški učitelji, da je pisatelj Jakovljević v svojem delu opisal učitelja kot junaka v svetovni vojni in s tem izkazal veliko čast učiteljskemu stanu. Sklep učiteljske skupščine je bil pisatelju že sporočen.

* Lepa proslava osvobodjenja v Starem Beču. V torki je tudi Stari Beč praznoval 20letnico osvobodjenja in so praznovali sodelavci vsa nacionalna, prosvetna in dobrodelna društva. Stari Beč se je ravnal po zgledu Stare Pazove in je občinska uprava že pred dnevi povabila v goste vse oficirje in vojaške, ki so pred 20 leti prišli v Stari Beč kot prva ednica zmagovalne vojske. Povabilu se je odzval major Milan Vasiljević in z njim je prišlo v Stari Beč 6 proslavi tudi več tihših njegovih podoficirjev in vojakov. Prebivalstvo jih je ravno tako prišlo in navdušeno sprejelo kakor pred 20 leti.

Moške

ZIMSKE SUKNJE

VELOUR m DIN 190.—
SHETLAND
ZA STRAPAC m DIN 190.—
in 220.—
MANUFAKTURA

SOUVAN

F. KS. MESTNI TRG 24.

* Bosanski muslimani bi radi spremili Kemala Atatürka na zadnji poti. Iz vseh krajev Bosne in Hercegovine je dobival sarajevski urad Putnika vprašanja, kako in s kakimi stroški bi se dalo organizirati potovanje h pogrebu Kemala Atatürka. »Putnik« je zdaj razglasil, da stane potovanje iz Sarajeva v Carigrad in nazaj v III. razredu brzovlaka 1075 din.

* Smrt majke Jugovića v hebrejski. Eden izmed najuglednejših hebrejskih pesnikov, predsednik hebrejskega Penklub dr. S. Černihovski, ki živi zdaj v Tel-Avivu, je prevedel na hebrejski jezik 14 naših narodnih pesni ter objavil svoje prevode v raznih hebrejskih listih, ki izhajajo v Palestino. Zadnje njegovo delo je prevod pesnitve »Smrt majke Jugovića«. Te dni se je dr. Černihovski obrnil s pismom na predsednika zagrebskega Penklub dr. Branimira Wiesner-Livadića ter prosil, naj mu pošlje zaradi prevajanja kako novo zbirko hrvaških pesni.

Usaka očala po meri
zato dobavljajo in jasn pogled pri
Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

* Nova ladja naše trgovske mornarice. Prekomorska plovba na Sušaku je kupila v Angliji 8000-tonski tovorni parnik, ki bo dobil ime »Lika«. Posadka je že odpotovala, da prevzame ladjo. Prekomorska plovba je že dve leti združena z Jugoslovenskim Lloydom in ima od takrat svoje ravnateljstvo v Zagrebu.

Najboljše surovine, največja izdatnost in polna teža so odlike terpentinovga mila »Oven«. Za svoje perilo rabite samo ta odlični domači izdelek.

Sminkanje ni več umetnost, ako si izbere med naravnimi Forvil-rougi pravo barvo za Vaše lice. Dobi se v parfumeriji »NADA«, Franciskanska ulica, Ljubljana.

* Spominski zbornik Slovenije ob dvajsetletnici Jugoslavije. Pod tem naslovom napoveduje neka populoma privatna založba, ki zmerom ad hoc določa svoj naziv in ki ima svoje poslovne prostore na Tyrševi cesti, kjer je bila tudi uprava po napakah in pomanjkljivosti znanega »Poštnega krajevnege leksikona«, pomembno edicijo s približno enako vsebino, kakor sem jo že dosti prej napovedal jaz za zbornik pod podobnim naslovom, ki bi v moji redakciji s sodelovanjem večjega števila znanih in uglednih naših javnih delavcev izšel v založbi in v korist ljubljanskega odbora Udruženja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije, torej najbolj poklicanih činiteljev za izdajo takšnega zbornika. Ker sem za svojo edicijo od mnogih že prejel prispevke, smatram za potrebno pojasniti, da s privatniki, ki zdaj napovedujejo neki »Spominski zbornik Slovenije ob dvajsetletnici Jugoslavije« in ki imajo svoje poslovne prostore v Ljubljani, Tyrševa cesta 1, nimam prav nobene zveze in da so ti privatniki sprožili zamisel za edicijo s takšno razdelitvijo tvarine za mano. Na zadevo se bom že povrnil, ko bom s svojimi sodelavci mogel merojajno sklepati in odločiti, kaj bomo ukrenili glede našega nameravanega zbornika v založbi invalidskega udruženja. Vladimir Regally, novinar.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na ržzen žolčode kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

Iz Ljubljane

u— Odbor za postavitve nagrobnega spomenika dr. Ivanu Lahu vjudno sporoča vsem, ki sprašujejo, kdaj se bo pričela nabiralna akcija, da bo takoj pričel razpošiljati polnočnice, čim bo prošnja za dovojenje rešena.

u— Članstvu mladinske organizacije JNS za mesto Ljubljano. Redni letni občni zbor mestne organizacije OJNS za mesto Ljubljano bo v nedeljo, 20. t. m. ob 1/2 10. uri dopoldne v prostorih banovinskega tajništva JNS v Ljubljani, Kazino, II. nadst. Dnevni red običajen. Po obnem zboru bo proslava 20letnice Jugoslavije. Vsi člani JNS iskreno vabljani! — Odbor.

u— J. n. a. d. Jugoslavija priredi v soboto 19. t. m. ob 20. v Kazini dobrodelno akademijo, pod pokroviteljstvom starešinske organizacije »Jadrana«. Program je umetniški, sodelujejo gđ Polajnerjeva, gg. Lupša, Demšar, Prek. Po programu bo ples, igral bo plesni orkester Ljubljanskega Sokola New-Star jazz. Vodil pa bo naš priznani plesni mojster g. Jenko. Odbor ima za udeležence lepo presenečenje in upamo, da bodo udeleženci v vsakem oziru zadovoljni. Ves čisti dobiček je namenjen v pomoč tovarišem, ki sami nimajo dovolj sredstev za študij in vzdrževanje. Apeliramo na vso nacionalno javnost, da se prireditve udeleži in s tem pripomore do uresničenja našega namena.

IGNAC

Odlična vojaška burka z znamenitim francoskim komikom FERNANDELOM Čarobna glasba, divne pesmi, smeh in grohot od začetka do konca!

KINO SLOGA, tel. 27-30 — Ob 16., 19. in 21. uri.

u— Akademski Jadranski straža ima v soboto 19. t. m. svojo redno plesno vajo v dvorani Trgovskega doma ob 20. Kakor običajno igra Adamić-jazz, toda najnovejša komade. Vodi naš priznani plesni mojster g. Jenko. Posetite polnočevitino!

u— J. n. a. k. Edinstvo. Drevi ob 20. bo v klubovnem lokal predaval g. Vladimir Gorazd o borbi narodne mladine pred svetovno vojno. Udeležba je obvezna za vse člane, zlasti pa za novince. Odbor.

J.N.A.D. JUGOSLAVIJA

DOBRODELNA AKADEMIJA

19. t. m. KAZINA ob 20.

Plesni orkester Ljubljanskega Sokola
— Plesni mojster g. Jenko

u— Filozofsko društvo bo priredilo v soboto 19. t. m. svoje drugo predavanje. Predaval bo g. univ. doc. dr. Stanko Gogala o temi: Svoboda—sproščeno. — Vabljani vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— Sentjakovski gledališki oder bo ponovil v soboto in v nedeljo komedijo »Vdovo Rošlino«. Igra je doživela največji uspeh in je dokaz, da so Sentjakobčani v podajanju kmečkih tipov in karakterjev pravi mojstri. Občinstvo je napolnilo prostorno dvorano Mestnega doma do zadnjega kotička in mnogo ljudi je moralo oditi brez vstopnic. Kontakt med igralci in gledalci je bil popoln in mnogi so zapuščali po končani predstavi dvorano s sklepom, da si bodo komedijo še enkrat ogledali. Prijatelje nepriljubljenega smeha in zabave že danes opozarjamo na ti predstavi.

u— Esperantski tečaj bo odprt v četrtek, 17. t. m. ob 19.30 pri Lovšinu, Gradišče 13.

u— Policija proti hazarderjem. Zadnji čas so organi kriminalnega oddelka in policijske straže posvetili malo več živahne pozornosti poklicnim kvartircem, ki prihajajo v naše kraje zlasti z juga in zbirajo okrog sebe stalne družine naivnih srečolovcev. Ljudje, ki jim je kvartirovstvo edini posel, love po zakotnih krmah in kavarah kalne na povsem strateški način. Več pajdašev se razpode po lokalno, kakor da nimajo ničesar skupnega, a kadar se pojavi pripravna žrtev, vržejo nanj mrežo od vseh strani. Tako sta v torki zvečer dva trgovska potnika, ki sta pravkar imela nekaj srečno opravljenih poslov za sabo, v nekem lokal v Kolo-dvorski ulici nasledila družbi sleparskih kvartircer, ki ju je v kratkem obrala za kakšnih tisoč dinarjev. A še preden je bila igra končana, je vstopil detektiv. Sleparji so se o pravem času pobrali denar in izginili, policijskemu organu pa je vendar uspelo, da je enega izmed njih zjel. Ko so aretiranca na kriminalnem oddelku zaslišali, so ugotovili, da se je sleparska družba že del časa udeleževala po raznih krajih Slovenije. Med drugim so si moške nabrali precej dobrega plena na Jesenicah, v Radovljici in Kranju. Najbogatejšo žetev so imeli sleparji v Kranju, kjer so v eni noči oskubili naivne soigralce za okrog 30.000 din.

u— Dve žrtvi avtomobila. Na kirurški oddelku so pripeljali 28letnega delavca Franceta Ahačiča, zaposlenega pri baronu Bornu pri Sv. Ani nad Tržičem. Ahačič se je v torki peljal z motornim kolesom od Tržiča proti Begunjam, pa ga je podrl neznan avtomobilist in mu prizadel hude poškodbe po glavi in po životu. Podobno nesrečo je doživel 30letni Tenac Krajsček v St. Rupertu na Dolenjskem. Zasel je pod tovorni avto na cesti in se poškodoval po rokah in nogah.

Iz Celia

u— »Lumpacij vagabund« v gledališču. Društvo »Vzajemnost« v Celju bo v prihodnosti v soboto ob 20. in v nedeljo v celjskem gledališču Nestrojev čarobno burko »Lumpacij vagabund« v režiji g. Jakoba Jerama. Opozarjamo na ti dve predstavi!

u— Ureditve pesni v Zagradu. Mestna občina bo dala urediti pesni-bližnjico od restavracije Stegu do tovarne bičevnikov v Zagradu in je razpisala oddajo vožen za posipanje te poti. Posipni material, ki bo na razpolago pri apneniku v Pečovniku, bodo prevažali mimo Dornove domačije in restavracije Stegu dalje na mesto uporabe. Ponudbe je treba vložiti do včerajšega ponedeljka 21. t. m. v vložišču na mestnem poglavarstvu.

NEPREKLICNO SAMO SE DANES IN JUTRI!

SNEGULČICA

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

DISNEY-jeva

Ne zamudite tega sporeda!
Tel. 22-21 — KINO UNION

e— Kazen za vlom. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča se je zagovarjal v torki 39 letni, v Dolič pri Mislinju pristojni Konrad Polenik, delavec brez stalnega bivališča. zaradi vlomne tatvine. Polenik, ki je bil že 11 krat kaznovan, je vlomil 24. oktobra v stanovanje posestnika Martina Goloba v Golobabuki pri Slovenjem Gradcu ter odnesel obleko in čevlje v vrednosti 1.500 din. Polenik je bil obsojen na 7 mesecev strogega zapor.

e— Napad na javne organe. Pred kratkim sta dva orožnika v navzočnosti občinskega tajnika, stražnika in zapisničarja aretirala v Praprotnem pri Sevnici 29 letnega Viljema Prelesnika. 30 letnega Ivana Bervarja in njegovega brata, 23 letnega Francja Bervarja iz Praprotnega ter jih odvedla v občinski zapor v Sevnici. V zaporu so aretiranci dejansko napadli orožnika in iztrgali stražniku pendrek. Zaradi tega so se morali vsi trije v torki zagovarjati na okrožnem sodišču v Celju. Prelesnik je bil obsojen na 5 mesecev, Ivan Bervar na 4 mesece in Franc Bervar na 3 mesece strogega zapor.

a— Ob meli strašilo rokomavh. V zadnjem času se množijo primeri vlomov v obmejnih naselbinah. Sedaj je poslal žrtev drznih rokomavhov vinar Franc Dvorsak iz Kozjaka pri Zgornji Kungoti. Izropali so mu domačijo, odnesli obleke, perilo, obutev in svo gotovino, ki so jo našli pri njem. Orožniki so osumili vlomna 26-letnega Jakoba Kokoja, ki so ga oddali v sodne zapore.

a— 1816 litrov vina v Dravo. Kletarska zadruga na Aleksandrovi cesti 4 je dala po banovinski kmečki poskušni in kontrolni postaji preizkusiti vino, ki ga je prodal vinogradnik Andrej B. iz Plodernice pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah. Vina je bilo v petih sodih 1816 litrov. Pri preizkušnji so dognali, da je vino pridejano kuhinjska sol. Andrej B. je izpovedal, da je storil to zato, da bi možna na tehničar izkazala večji odstotek sladkorja. Andrej B. bo imel sitnosti pred sodiščem, ker ga je vinarški nadzornik ovalil državnemu tožilstvu zaradi goljufije. Vino pojde najbrže v Dravo.

a— Prelivanje krvi. V Dravogradu so se spoprijeli fantje kar na cesti. Zablislili so se noži, sredi ceste je obležal ves krvav 12-letni posestniški sin Rajmund Jamnik. Hudo fantovski bitko so doživeli tudi v neki gostilni v Braunsvalgu na Dravskem polju. Gostilniški inventar je letel po zraku, na tleh je obležal 23-letni Avgust Klep z zabodljajem na levi prsni strani. Orožniki so krvice že zajeli.

a— 50.000 din škode trpi posestnik Michael Kumer iz Slovenske Bistrice. ki mu je ogenj vpepel gospodarsko poslopje za gospodarskimi stroji in vsem pridelkom. Najbrže je kakšen postopač prenočil na senu in iz neprevidnosti odvrnil cigaretni ogorok.

a— Kolesarska zmešnjava se čuti vsebolj ob obeh usti državnega mostu. Na policijske množijo prijave o prestopkih kolesarjev, ki ne upoštevajo predpisov cestno policijskega reda. Ta kolesarska zmešnjava povzroča vsak dan kakšno žrtev. Na vogalu Gosposke ulice in Glavne trga sta trčila skupaj ključavničar Alojz Smodiš iz Studencev in natakari Josip Kepa iz Gozde ulice. Oba sta odnesla odrgnine na rokah. Slična usoda je doletela tudi kolesarja Riharda Kastruna in delavca Eriha Kantorja.

Iz škofje Loke

šl— Kap ga je zadel. Tih so se je prikradla v srečni delavski dom Franceta Kogovskega smrtni in ugrabila družini očeta. V nedeljo popoldne se je zgodilo. Oče je bil dopoldne še v mestu, popoldne je za kratek čas legel, nato pa je šel v kuhinjo, da si prižge cigareto. Postal mu je slabo, sklonil se je kakor od udarca zadet na vroč štedilnik. Toliko se je že ubranil, da ni padel na vročo ploščo. Padel je sredi kuhinje na tla. Zena Marija ni slutila prvi hip najhujšega... Toda kratek pogled na moža ji je razkril presunljivo resnico. Kogovšek je bil zaposlen pri Jugoski v Kranju kot ključavničar. Otročki so se mu rodili štirje in vsi so se nedorasi. Izguba draga očeta je zato tem bridkejša. V torki ob 16.30 je nastopil Kogovšek, znan kot priden delavec, dober tovariš in skrben družinski oče, svojo poslednjo pot. Imel je zelo lep pogreb. Iz Kranja so se pripeljali množični delavci Jugoske, polnočevitino pa je bil navzočen ključavničarski oddelk tovarne. Pokojnik je bil šele 34 let star. Naj mu bo lahka domača gruda!

šl— Nerodno srečanje sta doživela v ponedeljek popoldne dva tovorna avtomobila neposredno pri hiši trgovca Siferja na Koldvorski cesti. Eden je vozil v mesto, drugi iz njega. Oni, ki je hotel noter, je zavil pravilno na desno, da se ogne, toda šel je preveč na rob ceste. Zavozil je na kup gramoza in potem v ograjo, ki je zadržala, da ni zdrknil avto po nasipu na Siferjev vrt. Avtu so se pokvarili blatniki in luč.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

DANES NEPREKLICNO ZADNJKRAT! PO ZNIZANIH CENAH!

Vse kar more nuditi film: simfonijo barv — ljudi — usode in zemlje!

SADOVI ZEMLJE

KINO MATICA 21-24 Najnovejši Metrov tednik! Ob 16., 19. in 21. uri

a— Protituberkulozni dinar za zgradbo azila jetičnim v Mariboru, je dosegel v oktobru 448.507 din. Izven stanovanjske akcije so darovali v fond nameščenci sreskega načelstva Maribor — levi breg, mesto venca na grob obrt nadzorniku Ignacu Založniku 150 din, Slavica Obersnu mesto nagrobnega venca Slavici Urbanjevi 200 din, družina Pfeiffer mesto nagrob. venca pok. Huberta Hellerju 200 din, uprava mariborskega narodnega gledališča 488 din. Vsem iskrena hvala!

a— Preprečen požar. Na železniški postaji na Pragerskem bi se skoro pripetila usodnejša požarna katastrofa. Ko je privozil proti polnoči tovorni vlak na omenjeno postajo, je opazilo osebe, kako švigajo plameni iz nekega vagona. Železniškemu oblebju se je posrečilo, da je odstranilo nevarnost usodnejšega požara. Vagon je bil poln prežanega surovega bombaža, ki so ga naložili v Trstu in ki je bil namenjen za neko mariborsko tekstilno tovarno.

a— Sumljivo nabrekli prsi. Študentski orožniki so se že del časa zanimali za Marijo M. iz Loške ulice 2, ker je bila osumljena prodajanja vtihotapljenega saharina. Včeraj pa so sumljivo izsledili na trgu, saj je zbujala pozornost s svojimi izredno nabrekli prsi, kjer je imela skritih 11 omotičev saharina. Skušala je sicer pobegniti in se je zapodila po Koroski cesti, vendar pa se je njen poizkus klaverno ponesrečil. Kazen bo precej občutna.

a— Martinova gos priplavala po Dravi. Mariborčani menda ne pomnijo, da bi bila kdaj priplavala po Dravi gos. Ob brodu je zasel služujoči stražnik dobro pitano in rejeno gos, ki je majestetsno priplavala po Dravi. Bržčas je po posebnem srečnem naključju ušla smrti, ki ji je bila namenjena za letošnje Martinovo. Gosko hranijo na policiji.

Iz Ptuj

j— Zvočni kino Ptuj bo predvajal danes ob 20. film Velika ljubezen Beethovna. Pred predstavo kot dodatek Paramountov žurnal.

Iz sodne dvorane Kasacija je Pevčevo popolnoma oprostila

Ljubljana, 15. novembra. Med številnimi kazenskimi procesi, ki so se zadnji dve leti vršili proti nameščencem ljubljanskega magistrata, je vzbujal posebno pozornost proces proti uradnici mestnega pogrebnege zavoda Nel Pevčevi, ki je bila po dolgotrajni razpravi lani decembra obsojena zaradi ponarejanja listin na 2000 din denarne kazni, pogojno za dobo 2 let in na plačilo petine stroškov kazenskega postopanja. Pevčeve in v istem procesu soobtoženi Peer Aleš pa sta bila popolnoma oproščena obtožbe, da sta vršila prevare obtožbe. Proti tej razsodi s'a se pritožilo petine stroškov kazenskega postopanja tožilec.

O tej pritožbi je 25. oktobra razpravljal Stal sedmorice oddelek B v Zagrebu kot kasacijsko sodišče pod predsedstvom dr. Jakoba Konde. Kasacijsko sodišče je revizijski predlog državnega tožila kot neutemeljen zavrnilo, ugodilo pa je reviziji, ki jo je predlagala Pevčeve glede obsodilnega dela razsodbe prve instance. To sodbo je kasacijsko sodišče razveljavilo in Pevčevo v smislu § 280. k. p. popolnoma oprostilo ob ožbe. Kasacija se je v uveljavljeno to sodbo posavila na stališče, da se Pevčevo ne more smatrati za javno nameščenko, temveč le nameščenko mestnega pridobitnega podjetja. Razsodba kasacijskega sodišča je pravočasna.

Petrolejski rezervoarji gorijo

V Lindenu, New Jersey, je izbruhnil katastrofalen požar v odložitvenih rezervoarjih za petrolej. Škoda zaradi ognja cenijo nad milijon dolarjev

Izmet Ineni

Osebnost novega državnega poglavarja Turčije

Naslednik Kemala Atatürka Izmet Ineni ni se je rodil l. 1884. v Smirni kot sin sodnega uradnika. Predvojaško izobrazbo je dobil v Carigradu, nato je stopil v akademijo za topničarje ter je v 19. letu svojega življenja postal topničarski podporočnik. Tri leta pozneje je bil imenovan za kapetana v generalnem štabu.

Kakor pri Kemalu Atatürku se je tudi v Izmetu Ineniju zgodaj zramila rodoljubna zavest. Že l. 1908. je sodeloval v mladoturški revoluciji. Nato se je udeležil balkanske in svetovne vojne. L. 1915. je bil imenovan za šefa generalnega štaba na Kavkazu, l. 1917. pa so mu poverili poveljstvo tretje armade. L. 1918. je bil imenovan za državnega podtajnika v vojnem ministrstvu, a kmalu nato so ga upokojili.

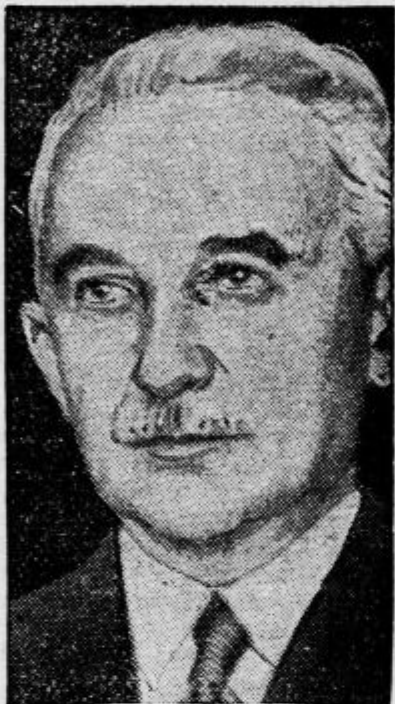
Ko se je leta 1920. začelo grško gibanje v Anatoliji, se je Izmet Ineni brez oklevanja postavil na stran Kemala Atatürka, ki je imenoval Inenija za šefa generalnega štaba celokupne turške oborožene sile. Po uspešno dovršenih bojih se je Izmet Ineni napotil v Lausanne, kjer je na čelu turške delegacije dosegel velik diplomatski uspeh za zeleno mizo.

Po povratku v Ankaru je postal član vlade in je prevzel najprej ministrstvo za zunanje zadeve. L. 1923. je dobil mandat za sestavo lastne vlade. Na čelu tega kabineta je ostal leto dni. Za časa njegovega vladanja so bile izvedene radikalne reforme v Turčiji, posebno v notranji politiki.

L. 1931. je nastopil Izmet Ineni turnejo po sosednjih državah. Obiskal je Atene in Budimpešto. Naslednje leto je bil v Moskvi, nato v Rimu. Pri ustvarjanju balkanskega sporazuma je igral važno vlogo

v družbi tedanjega zunanjega ministra Ruždija Arasa.

V notranji politiki je Izmet Ineni, ki je dobil pridevek Ineni v spomin na uspešno bitko pri Ineniju, vedno podpiral tendence svojega državnega predhodnika Atatürka. Največjo pozornost je posvečal gradnji železnice in vzgoji mladine. V novi Turčiji je Izmet Ineni zelo priljubljen. Ima pa majhno napako, ki ga čisto ovi- ra v njegovi neposredni okolici: sliši zelo slabo — zaradi tega mu morajo vedno vpiti na uho, kadar zaslišuje svoje sodelavce.

Izmet Ineni

Pismo angleških intelektualcev Priznanje odstopivšemu prezidentu dr. Benešu

Odstopivši prezident ČSR dr. Edvard Beneš, ki živi sedaj v Londonu, je prejel te dni pismo, v katerem mu sporoča večje število uglednih angleških intelektualcev svoje simpatije in spoštovanje za obnašanje v kritičnih dnevih, ko je bila Češkoslovaška razkosana po višji sili in proti volji odstopivšega državnega poglavarja.

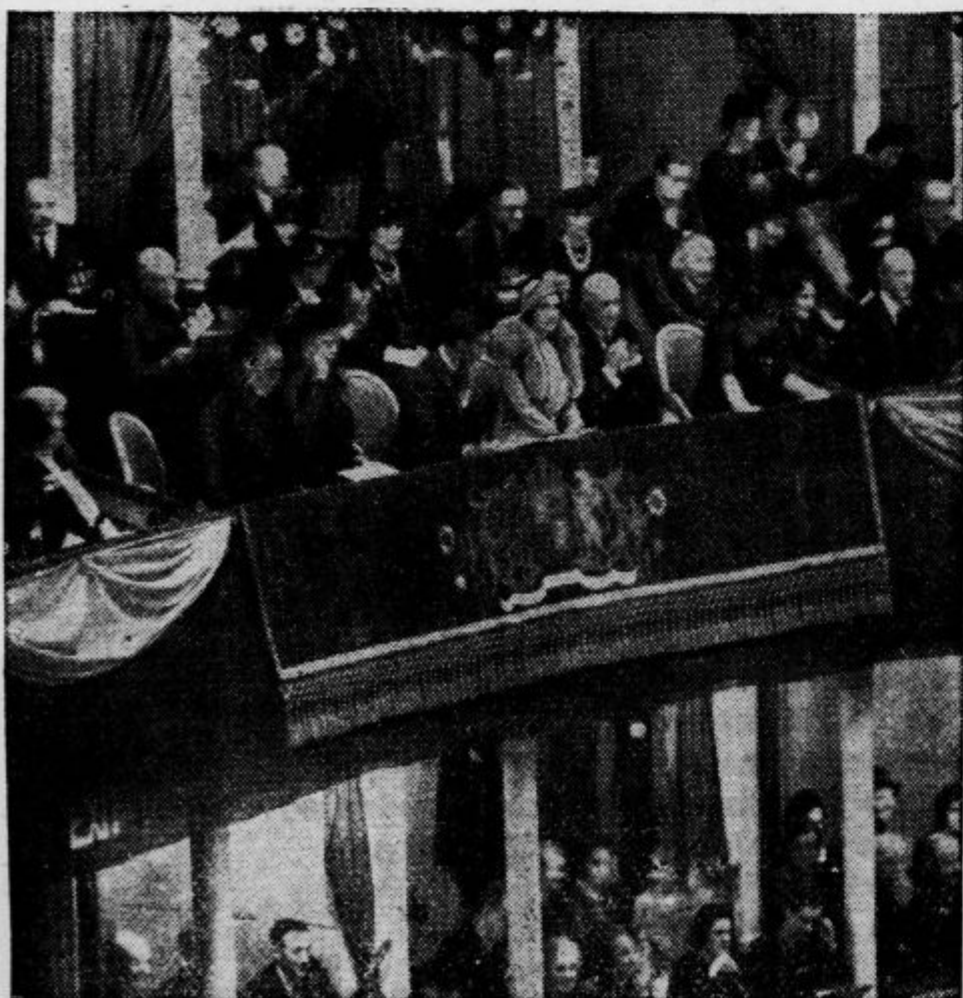
V pismu izrekajo intelektualci najprej svoje simpatije dr. Benešu osebno in češkemu narodu, potem pa omenjajo vlogo, ki jo je igral dr. Beneš na mirovni konferenci v Versaillesu, ko je predlagal sprejembo mej, katere so mu diktirali vplivnejši državniki, ki so hoteli priključiti

novi Češkoslovaški čim več Nemcev. Pismo izraža dr. Benešu tudi zahvalo za usluge, ki jih je izkazal liberalni Evropi. »Vi ste se ob vsaki priložnosti pokazali dobrega Evropeca«, se glasi neko mesto v tem pismu. »Usoda države, kateri ste stali na čelu, je bila odločena, ne da bi mogli ugovarjati. Češkoslovaška je bila okrnjena brez Vaše volje in vednosti v tajnih pogajanjih. Toda ta poraz ne bo trajal večno...«

Pismo so podpisali med drugimi: Norman Angell, lord Cecil, Gilbert Murray, Harold Nicolson, Philips Noel-Baker, Archibald Sinclair, Virginia Woolfe, H. H. Wells, Henry W. Neynson in Smith Paulina.

Pol stoletja že deluje CMD,
darujmo že za pol stoletja!

Praznik premirja v Londonu

V spomin na dan, ko je bilo pred 20 leti sklenjeno premirje po svetovni vojni, je prilegla Britska legija v Londonu proslavo v Albert Hallu. Srečanstvi so se udeležili tudi člani angleške kraljevske rodbine (slika).

Napoved novih potresov

Italijanski astronom in seizmolog prof. Raffaele Benandi, ki je znanstveni svet presenetil že večkrat s točnimi napovedmi potresov, je za sredino tega meseca in prve dni v drugi polovici novembra napovedal težke potrese v Turkestanu in lažje v balkanskem področju. Tudi potrese, ki so se zgodili v zadnjem času, je bil Benandi na podlagi planetarnih motenj napovedal že v septembru.

Po njegovem mnenju imajo na potresne pojave največji vpliv sončne pege, ki so letos še posebno velike. To povzroča težke električne in elektromagnetske motnje na zemlji in posledica so viharji in potresi, ki nikakor nimajo svojega vzroka samo v geoloških dogajanjih.

Zdravilen živčni pretres

Japonski zdravnik dr. Ikeda, profesor medicine na tokijskem vseučilišču, je obnovil že skoraj pozabljeno kitajsko in japonsko metodo za zdravljenje revmatizma in nekih živčnih obolenj. Gre za to, da se telo v bližini ognjišča boleznijo malo ožge in pri tem se okoliški živčevje tako pretrese, da pacient ne čuti več bolečin. V mnogih primerih je dr. Ikeda na ta način dosegel temeljito splošno ozdravljenje. Metoda pa je precej bolesta, ker je treba v 45 minutah ožgati kožo na dvanajstih mestih okrog ognjišča boleznijo.

Ameriška reklama

Neka pevka, ki ni bila še nikoli nastopila v Zedinjenih državah, je hotela imeti koncert v Chicagu.

Tom naj bi poskrbel za reklamo, toda Bill je prisegel, da ga bo prekosil. Tom je dal natiskati rdeče letake z napisom v svetlo rumeni barvi: »Kmalu bo dospela! Če vprašate, kdo je ona, potopi se nekoliko dni, potem boš zvedel vse!«

Bill je dal po vsem mestu razdati na tisoče slik mladih deklet.

Dan, preden je prispela diva, sta se oba konkurenta srečala. »Kaj pripravljate?« je vprašal Bill. Tom je delal skrivnostno obraz: »Boš že še malo počakal! Jutri bom ustavil razdeljevanje letakov, da spravim napetost do viška. Toda pojutrišnjem bo počila bomba!«

Naslednji dan so brali ljudje na podobno natiskanih letakih z velikimi črkami: »Je že tu: nova priprava za pranje! Do- biš jo v vseh trgovinah z gospodinjstvenimi potrebščinami!«

Bill je zmagal.

Slaščice ali sadje?

Mnoge matere dajejo otrokom, preden gredo spat, slaščice ali sadje, večinoma jabolko. Slaščice je na vsak način odsvetovati, ker ostanejo navzlic temu, da otroku osmažimo zobe, majhni ostanke v ustih in med zobmi, ki so potem pravo redivo za bakterije. Nasprotno pa je sadje priporočiti, ker pospešuje prebavo. Zobna ščetka sicer ne odpravi vseh ostankov sadja med zobmi, sadne kisline pa vplivajo ugodno, ker topijo zobni kamen in nikujejo bakterije. Tudi kisla kislega zolja, kislega mleka in citronov sok ne vplivajo v normalnih količinah slabo na zobe, ker imajo isti učinek kakor sadne kisline.

Kako dela Ford

V nasprotju z mnogimi »direktorji« ne sedi Henry Ford skoro nikoli v svoji pisarni. Tudi ne daje pismenih navodil svojim nastavljenecem. Avtomobilski kralj je prišel do spoznanja, da je njegovo mesto v tvornicah in delavnicah, ne pa v pisarnah.

Kadar sklene nov ukrep, se napoti naravnost v urad sodelavca, ki mu velja njegova odločitev. Tam se s sodelavcem pomeni o vsem, kar mu leži na srcu. Če je treba, obišče sodelavca tudi dvakrat, v tretje pa ne ponovi svojega obiska, temveč odpusti nameščence. Pravijo, da je s to metodo dosegel že mnogo uspehov.

Nov lek proti pljučnim bolezni

Na kliniki v Kodanju so zaključili uspešne poskuse z novim zdravilom »Vir- lamid«, ki ozdravi razne oblike pljučnih obolenj, posebno primere pneumokoka, pri katerem je doslej v 30 odstotkih nastopila smrt. Poskuse so napravili pri 45 bolni- kih in 43 jih je ozdravelo. Viramid je sintetično zdravilo iz skupine sulfanilami- dov.

Zemljevidi v čsl. šolah

»Česke Slovo« je poročal te dni, da v šolah ne bodo uvedli novih kart Češkoslovaške. Dosedanje karte bodo pretiskali. So- le si ne bodo nabavile niti novih kart Evrope. List piše, da se obraz Evrope spreminja od meseca do meseca tako, da so najnovejše karte kmalu zastarele. Na Češkoslovaškem bodo rajši počakali.

Znamke s sliko dr. Beneša

Čsl. poštna uprava v Pragi je odredila, da se vzamejo znamke po 50 stotink s sliko prezidenta dr. Beneša iz prometa. Nadomestili jih bodo z znamkami, ki nosijo sliko generala Štefanika, prvega vojne ministra čsl. republike.

Potres v globini morja

Epicenter zadnjega velikega potresa je bil med Aleutskimi in Havajskimi otoki

Ameriški učenjaki so zdaj odkrili verjetno mesto nedavnega potresa, ki je bil eden izmed največjih potresov, ki so jih zabeležili seizmološki instrumenti na površini naše zemlje. Epicenter potresa je bil na odprtem morju, in sicer med Aleutskimi in Havajskimi otoki zahodno od Aljaške. Domnevajo, da gre za doslej še nezabeležen vulkanski izbruh v globinah morja, za izbruh, ki je izžval silno pre- gibanje zemskih plasti v območju več tisoč kilometrov razsežnosti.

Strokovnjaki pravijo, da potrjuje njih domnevo v tem pravcu dejstvo, da so opazili ob času potresa na Aleutih in na Havajskem otočju neobičajno veliko osek in plimo. Na stotine ribiških čolnov se je iznenada znašlo na suhem. Tudi v Kana Kanu na Aleutih so opazovali sličen pojav. Potresomerne naprave v Fairbanksu so zabeležile potres velike jakosti, na kop- nini Aljaške pa niso nikjer zabeležili močnega pregibanja zemlje. Raziskovanja o potresu še niso docela zaključena.

Kanton iz ptičje perspektive

Potem ko so si Japonci osvojili tudi metropolo Južne Kitajske, so Kitajci zopet nava- lil na to mesto, o katerem se zdi, da še ni popolnoma dokončno v posesti osvajalcev

Nove žrtve marsejskega požara

Eksplodizija fotografskega aparata — Zblazneli sene- galski strelec

Ob udeležbi stotisočglave množice se je v Marsellu izvršil pogreb 73 smrtnih žrtev, ki jih je zahtevala velika požarna katastrofa v ulici Canebière. Iz vse Južne Francije so privrele množice na to

tragično svečanost in za vzdrževanje reda je bilo treba 10.000 mož policije in voja- štv.

Na dvorišču marsejske knjižnice je bilo razvrščenih 48 krst in še šest manjših krst z ostanki neidentificiranih žrtev. So- rodniki in prebivalci so prinesli 2000 ven- cev. Kot govornik je nastopil notranji minister Sarraut. Proti pol 11. uri je po- grebni sprevod, ki je meril v dolžino več kilometrov, zapustil trg pred knjižnico, a njegove sprednje vrste so prispale šele proti polnoči do pokopališča. Tam so šli notranji minister in druge oficijalne ose- bnosti še enkrat mimo krst, potem se je izvršil pokop v skupni grob, ki ga je bila pripravila marsejska občina.

Med pogrebnimi svečanostmi je prišlo do razburljivih dogodkov, ki so po dose- danjih vesteh zahtevali najmanj 15 ran- njenih. V prvem primeru, katerega po- drobnosti še niso popolnoma razčistili, je prišlo baje do eksplozije, ki je ranila tri osebe. Eno med njimi so morali prepeljati v bolnišnico. Kakor pravijo, se je vnela in je eksplodirala aparaturna nekega fo- toreporterja. Množice se je polastila pa- nika, ki jo je rediteljska služba s težavo ustavila.

Druga nesreča se je zgodila po za- ključku pogrebne svečanosti. Neki sene- galski strelec, ki je opravljal rediteljsko službo, je nenadno zblaznel in je začel s kopitom puške udrihati po gledalcih. Splet je nastala panika, pri kateri je bilo dvanajst oseb ranjenih, ki so jih spravili v bolnišnico. Drugim ranjenim so nudili prvo pomoč v bližnjih lekarnah.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Novi turški zunanji minister

Dosedanji turški zunanji minister Ruždij Aras je odstopil in pojde za poslanika v London, njegovo mesto v turški vladi pa je zasedel minister Karadžoglu (slika)

Drugi zakon Jima Mollisona

Pred dnevi se je slaviti angleški letalec Jim Mollison, bivši mož letalke Amy Johnso- nove vnovič oženil. Njegova zakonska družica je postala Filida Hussey, lastnica velikih plantažnih nasadov na Antilih. Na sliki vidimo oba novoporočenca

Debeli ljudje — večji uspehi

Angleški psihologi so po številnih raz- iskavah in primerjavi ugotovili, da dela- jo ljudje z dobrim telesnim obsegom bolj- še kupčije nego suhi. Kot potnike je de- belejše ljudi bolj priporočiti, ker so prijaz- ni, prilagodljivi in izvrstno govore, med tem ko so ljudje z ozkim obrazom in ozki- mi prsi ter manjšim obsegom izvrstni spe- cialisti, dobri profesorji in inženirji, toda slabi potniki.

A NEKDOTA

Francoški pisatelj Balzac je bil v večnih denarnih zadregah. Zato je hodil okrog slabo oblečen. Nekeč je preživljal svoj od- mor v nekem letovišču v bližini kneza X. Neko jutro je srečal kneza z njegovo ne- čakinja, krasno elegantno mlado damo. Bil je v zadregi in se je začel opravičevati za- radi slabega oblačila, toda duhovita dama ga je zavrnila:

»Gospod Balzac, kaj mislite, da jemljem vaše spise v roke zaradi snovi ali zaradi njih knjižne vezave?«

VSAK DAN ENA

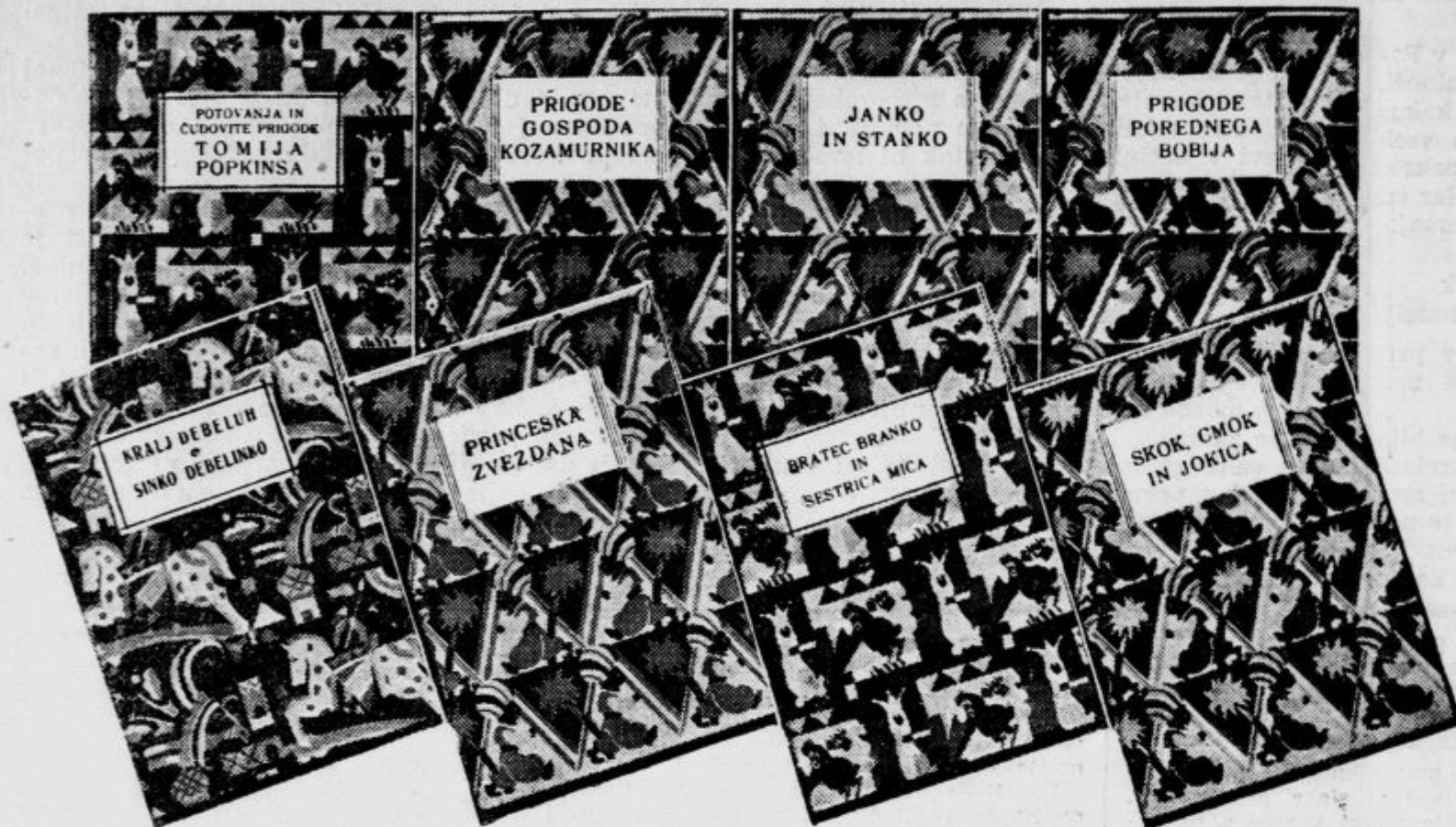

»Veste gospodična, moja žena zahteva od mene, da si v uradu tako-le privežem ostroge nad kolena.«
(»Everybody's weekly«)

Veselja in radosti

za otroke je v teh knjižnicah na pretek. — Miki v ž bo letos lahko obdaroval otroke, saj bo knjižnice kupoval po din 8.— v vseh poslovalnicah „JUTRA“, v knjigarnah, po pošti pa jih razpošilja uprava „JUTRA“, Ljubljana, Knaflijeva 5.

POSTNINA DIN 2.

V VSAKI KNJIGI SO ŠTEVILNE ZABAVNE RISBE, KI IZSILJO PRISRČEN SMEH!

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Dve frizerki
lo brivskega pomočnika. — sprejem v stalno službo Komar Niko, frizer, Poljska cesta 13. 26823-1

Gospodično
19 let staro, za nemško korendencijo in pospravljanje gazona stanovanja — Bžena. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod značko inteligentnae. 26819-1

Trgovski pomočnik
več aranžer, dobi takoj zaposlitev v modni trgovini v mestu Maribor. Pismene ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Stalno«. 26818-1

Snažilca pribora
gmožnega centralne kurjave iše hotel Strucl. 26808-1

2 krojaška pomočnika
za prima velike komade, sprejem takoj. Sommer, Celje. 26816-1

Frizerka
mlajša ter dobra delavka, dobi stalno službo v Ljubljani. Naslov in poštanski: Frano Rožič, Celovška 81, Ljubljana. 26815-1

Trgovsko naobraženega
podjetnega gospoda, dobrega organizatorja, z razpoložljivo gotovino 150.000 din sprejem takoj za sodelovanje. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Mesecni promet 70.000 din«. 26813-1

Trgovskega pomočnika
železninarja, sprejem takoj. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod značko »Spreten železninar«. 26809-1

Izurjena frizerka
v železni in trajni ondulačiji, dobi stalno mesto. — Josko Noč, Slov. Javornik. 26788-1

Zastopnika(co)
tudi penzionista iščem z mesečnim dohodkom 1.500 din, potreben kapital 3.500 din. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Gotova plača«. 26801-1

Služkinjo
večjo popolnoma samostojno kuharico, s dobrimi spretnostmi, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26802-1

Frizerko
dobro moč, sprejme takoj ali po dogovoru v stalno službo Josip Polak, frizer, Rakek. 26799-1

Inteligentno gospodično
ki perfektno govori nemški in italijanski, iščem za dva večja otoka. Ponudbe na oglasni zavod Šmolka, Novi Sad s sliko in prepisom sprave. 26724-1

Službe išče

Trgovski pomočnik
išče mesto v večji manufakturni ali usnjarski trgovini kot praktikant z majhno plačo. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Praktikante«. 26810-2

Natakarica
pridna in poštena, — želi službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26806-2

Vajenci(ke)

Učenko
ki ima veselje do modstovske obiti, sprejem takoj. Salon »Fransje, Kogovsek, Franciskanska pasaja. 26797-44

Potniki

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Zastopnike(ce)
sprejemam od 11. do 13. ure. Tislerjeva gostilna 24. 26820-5

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupi po najvišjih cenah

CERNE — juvelir
Ljubljana. Wolfova ul.

Glasbila

Klavir
črn, znanke Stelzhammer, ugodno naprosaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26822-26

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Poceni odprodaja

2.000 parov snež. štev. 35-36 din 39 štev. 37-38 din 49 štev. 39-40 din 53 štev. 41-42 din 57 Za »Tretonne snežke 20 do 30 odstot. popust. Trgovci popust.

Veletrgovina s čevlji ALEKSANDER ODLA, Sv. Petra c. 18. tel. 24-35. 362-6

Namočena

polenovka
zopet stalno pri Kovačiču, Miklošičeva 20. 26811-6

Mreže za postelje

nasajene pri Andlovic, zaloga pohištva, Komenski ulica 34. 26628-6

Poceni boste kupovali

ve kar potrebujete ako zahtevate naš brezplačni katalog veleblagovnice

Kasneri & Čič

Zagreb, Ilica 4 in 6.

Bršljane, oleandre in juke

v lesenih posodah prodaja poceni Sever & Komp., Ljubljana. 26736-6

Krasna kožuhovina
vseh vrst v veliki izbiri in po ugodni ceni do bite pri Josipu Dolenc. krznar, Sv. Petra cesta 19. (tel. 22-62) Prekroje vanje, moderniziranje hitro in poceni. 338-6

Kupim

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Gg. zdravnik

prosim, da mi poklonijo poskusno stekleničico preparata »Kale-fluide«. Nisem v stanju, da si ga nabavim, črpa pa v njem moč za svoje težko in naporno delo kakor tudi živčne muke. — Jozef Čančič, Sarajevska 16 Beograd. 23517-7

Rabljeno stružnico

kupimo. Ponudbe s točnim opisom in event. fotografijo poslati na ALBION, k. d., Zagreb, Starčević trg 3. 26750-7

Stružnico

dobro ohranjeno, za obdelavo železa kupimo. Ponudbe z navedbo dimenzij pod »Plačanje takoj na oglasni oddelci Jutra. 26796-7

Rabljen zaboje

raznih velikosti, kupimo. Cemačar, Igrška 6. 26807-7

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želimo prodati ali samo dati v shrambo sprejemamo v posebni oddelci v komisijko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupec je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vao reklamo preskrbimo sami. Spo ročite nam na dopisnici ali ustno. Prevos pohištva v naš komisijki oddelci preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa cesta 12 79 12

Posest

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Occasion

Krasna vila (dvorec) z dvema stanovanjema, 15 minut od centra Maribora, luksuzno opremljena z najmodernejšim komfortom: kopalnica, plin, centralna kurjava, veliki vrta, garaže, veliki prostori in delavnice z indukcijsko stružo, radi se litve napredaj izpod vrednostne cene za din 595.000. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Occasion«. 26358-20

Stroji

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Lokomobila

2 venecijanki, dinamo, tračnice in druge pritlikave pneze žage takoj prodam. Vprašati: Kmetijska hranilnica in posojilnica Nova vas na Blokah. 26766-10

Pletilni stroji

dobro ohranjeni, 2 štev. 8-80, 1 štev. 10-50, 1 štev. 8-80, 1 štev. 8-14, 1 štev. 10-100 prodam poceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26783-29

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

zaščitene zavodov, vrednostne papirje, delnice, kupone, dobropise

3% obveznice kupujemo po najvišjih cenah.

Različna posojila

Oblastv. dovolj, pisarna

Rudolf Zore

LJUBLJANA, Gledal. ul. 12. Tel. 38-10. 26812-16

Iščem posojilo

na vknjižbo na prvo mesto. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Vknjižba«. 26821-16

Posojilo

v gotovini ali vlogah — proti vknjižbi na 1. mesto ščemo. Plačano 8% obresti. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Posojilo«. 26778-16

Lokali

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Mesarski lokal

z inventarjem ali brez, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26793-11

Gostilna

s kompletno opremljenimi gostilniškimi prostori, radio, z najmodernejšo urejeno spalnico za eno osebo, poleg tega še ena velika prazna stanovanjska soba, kuhinja in vse pritlikline, v mestu v Slavoniji naprodaj. Najemnina nizka. Cena din 22.000. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, pod značko »Gostilna«. 26743-19

Posost

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Occasion

Krasna vila (dvorec) z dvema stanovanjema, 15 minut od centra Maribora, luksuzno opremljena z najmodernejšim komfortom: kopalnica, plin, centralna kurjava, veliki vrta, garaže, veliki prostori in delavnice z indukcijsko stružo, radi se litve napredaj izpod vrednostne cene za din 595.000. Ponudbe na oglasni oddelci Jutra pod »Occasion«. 26358-20

Stroje

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Lokomobila

2 venecijanki, dinamo, tračnice in druge pritlikave pneze žage takoj prodam. Vprašati: Kmetijska hranilnica in posojilnica Nova vas na Blokah. 26766-10

Pletilni stroji

dobro ohranjeni, 2 štev. 8-80, 1 štev. 10-50, 1 štev. 8-80, 1 štev. 8-14, 1 štev. 10-100 prodam poceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26783-29

Kapital

Beseda 1 Din. davek 3 Din; za šifro ali daja bje naslova 5 Din. Naj manjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

zaščitene zavodov, vrednostne papirje, delnice, kupone, dobropise

3% obveznice kupujemo po najvišjih cenah.

Različna posojila

Oblastv. dovolj, pisarna

Rudolf Zore

LJUBLJANA, Gledal. ul. 12. Tel. 38-10. 26812-16

ZAHVALA

Vsem, ki so počastili spomin naše drage mame, stare mame in tašče, gospe

Minke Pirčeve

nam izrazil sožalje ob njeni smrti in jo spomnil k večnemu počitku, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 16. novembra 1938.

Žalujejoči

Na zalogi so:

KRALJ DEBELUH IN SINKO DEBELINKO

PRIGODE POREDNEGA BOBIA

SKOK — CMOK IN JOKICA

JANKO IN STANKO

PRIGODE GOSPODA KOZAMURNIKA

BRATEC BRANKO IN SESTRICA MICA

POTOVANJE IN ČUDOVITE PRIGODE TOMIJA POPKINA

SAMBO IN JOKO

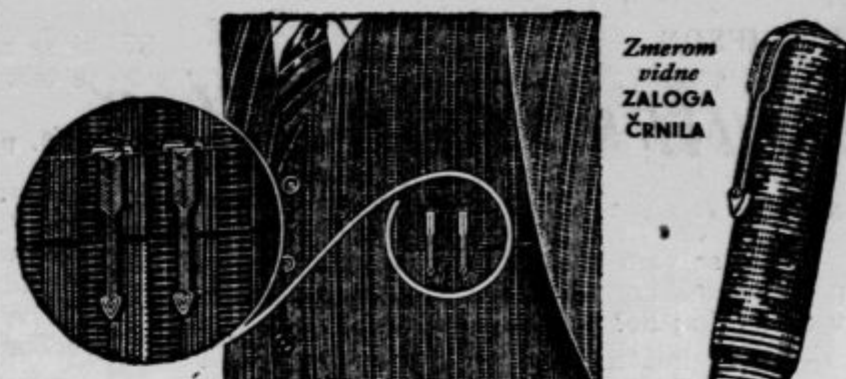
OSEL GOSPODA KOZAMURNIKA

ZGODBA O VRTISMURČU IN SILONOSKI

JELARJEVI ČUVARJI

TARZAN I. del.

TARZAN II. del (po 12 din).

Milijonarsko polnilno pero ki si ga tudi Vi lahko omislite

NAJBOLJŠE POLNILNO PERO, KI GA JE KDAJ VIDEL SVET

Najdovršeniji rezultat 40 letne Parkerjeve fabrikacije polnilnih peres—Parkerjev Vacuumatic-polnilno pero, ki mora vsakogar naveduati.

Parkerjev Vacuumatic se razlikuje od navadnega polnilnega peresa po tome, da nima nobenega staromodnega mehanizma. Vsi njegovi delovni organi so hermetično zaprti v zgoznenem delu, kjer nikoli ne pridejo v dotik s črnilom, se ne morejo pokvariti in uničiti. Prav zaradi tega se za mehanično popolnost peresa garantira.

Na oba konca pišočja zlate peresa s sedmero različno širokimi konicami Vam omogočajo izbrati tisto konico, ki se najbolje prilega. Vaši pisavi in ki peresu nikoli ne bo mogla pokvariti mehkega, gladkega teka. V peresu je dovolj črnila za spis cele knjige zmerom vidna zaloga črnila kot varstvo, da ne bi črnilo iznenada pošlo.

Popolnoma različno od vseh drugih polnilnih peres po zaslugi patentirane Parkerjeve polnilne naprave z diafragmo—napolni se v 8 do 10 sekundah. Popolnoma novo v svojem blešččem okrovu iz biserne matice. Zahtevajte "Parkerjev Vacuumatic" v vsaki boljši prodajalnici polnilnih peres.

Piše takoj pod peresom lahkim pritiskom—konica kakor dragulj, prekrita z najfinjšim vidijem.

Parker Vacuumatic

MEHANIČNO GARANTIRANO POPOLNO

NALIVNO PERO: Din 750, 600, 500, 450. PRIMERNI SVINČNIKI Din 350, 300

NOTTER I DRUG, GUNDULIČEVA ul. 5, ZAGREB

Dobavlja RADIOVAL d. o. z. Ljubljana, Dalmatinova št. 13.

Najnovejša KOKUS PREPROGE za hodnike

prodaja SEVER RUDOLF — MARIJIN TRG št. 2.

Prvovrstni trboveljski

PREMOG

brez prahu, koka, suha drva

I. Pogačnik, BOHORICEVA 6.

Telef. 20-59

Sveže najfinejše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

INSERIRAJ V „JUTRU“

Tisoče zahval prejema »MORANA«

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Med mestom in deželo

posreduje Jutrova mali oglasi

KAKO PRAVI

Dr. A. C. Röttinger

sod. zapr. avtor. veččak

Na podlagi priloženega ml vzorca in recepta »MALKI« kombinacija kakor vzorec surovini, sem se preprčal, da so sestavne naravnih produkti visoke vrednosti. Izbrane surovine so v skladu z naziranjem znani in v pogledu branilnosti kakor tudi v tem, da so uporabljene produkti, za katere je dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

„Malki“

pomaga pri kašlju in hripavosti!

Bonbon delikatnega okusa

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malki« se spoznajo po črki »Me«. Tovarniška licenca za Jugoslavijo: »Ja dranka« — Zagreb

dokazano, da ublažujejo kašelj in hripavost. Pravi dunajski »Malk